

GRAĐA

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historiju

Broj 53
Godina XXVII
Maj, 2022.
[str. 213-238]

© Monos 2022

Odabrani dokumenti uz prilog “Sjećanja užeg rukovodstva Gračanice (1992. – 1995.)”

U nekoliko posljednjih godišta “Gračaničkog glasnika”, u našoj već ustaljenoj rubrici “Građa” objavljujemo historijske izvore u integralnoj ili priređenoj formi, s ciljem da budućim istraživačima prošlosti i kulturne historije Gračanice i njene okoline olakšamo pristup izvornoj građi, ali i da širem krugu naših čitatelja približimo i što vjernije predstavimo prošlost. Osim toga, prezentirajući u izvornome obliku dokumente, želimo i da što bolje argumentujemo pojedine teme i na neki način doprinesemo kvalitetu pojedinih članaka i tekstova u naše časopisu. U tom smislu, obilježavajući 30. godišnjicu odbrane Bosne i Hercegovine i Gračanice u njoj, izdvojili smo nekoliko značajnijih dokumenata. Na prvome mjestu, donosimo dvije naredbe Savjeta za narodnu odbranu općine Gračanica, koje “pokrivaju” niz organizacijskih i mobilizacijskih mjera u cilju uspostave sistema odbrane. Slijede tri sumarna izvještaja, koji se odnose na razvoj oružanih snaga, odnosno jedinica Teritorijalne odbrane i Armije RBiH na području Gračanice u prvoj godini rata, zatim na rad općinskog Izvršnog odbora, te na rad Opštinskog štaba Civilne zaštite. Prva dva izvještaja, inače, rađena su u julu 1993. godine, a prezentirana su na prvome ratnom zasjedanju općinske Skupštine, koja je održana 6. augusta 1993. godine. Izvještaj o radu Civilne zaštite izrađen je u maju 1995. godine, tako da zahvata nešto širi period. Na kraju, u formi faksimila, donosimo i jedan od redovnih, periodično rađenih pregleda ratnih šteta na području Gračanice, koji je radila Komisija za procjenu ratnih šteta i redovno prezentirala općinskom Izvršnom odboru. Spomenuti pregled je rađen u februaru 1993. godine i donosi podatke o ratnim štetama u prvoj godini rata.¹

¹ Svi ovdje objavljeni dokumenti čuvaju se, u originalu ili kopiji, u Historijsko-dokumentacionoj zbirci Spomen-sobe odbrane Gračanice (1992.-1995.) pri J.U. Bosanski kulturni centar Gračanica.

Introductory note

In the last few issues of the "Gračanički glasnik", we published historical sources in our already established column "Sources", in an integral or edited form, with the aim to make historical sources more accessible to future researcher of the past and cultural history of Gračanica and the surrounding area, furthermore, to bring our wider audience a more authentic view of the past. Apart from that we want to argue the cases of certain topics in a better way, and to contribute to the quality of the articles featured in our magazine – we do this by presenting documents in their original form. In that sense, on the occasion of the 30th anniversary of the defense of Bosnia and Herzegovina and Gračanica, we singled out several important documents. Firstly, we present two orders of the National defense council of the Municipality of Gračanica, which "cover" a number of organizational and mobilization measures in order to establish a defensive framework. We follow up with three summary reports related to the development of the Armed forces, that is, the Territorial defense

and Army units of the Republic of Bosnia and Herzegovina in the Gračanica area during the first year of the war; these are related to the development of the Municipal executive board and the Municipal civil defense staff as well. The first two reports were created in July 1993, as they were presented at the first war session of the Municipal Assembly, which was held on August 6th 1993. The report on the activities of the Civil Defense was prepared in May 1995, so it covers a somewhat longer period. Finally – in the form of a facsimile – we bring one regular, periodically conducted review of war-time damage in the area of Gračanica, which was done by the Commission for War Damage Assessment and regularly presented to the Municipal Executive Board. The mentioned inspection was conducted in February 1993 and brings data on damages that were suffered during the first year of the war. (All documents published here are kept – in the original or as copies – in the Historical and Documentary collection of the Gračanica Defense Memorial room (1992-1995) at the J.U. Bosnian Cultural Center Gračanica).

Općinske naredbe o organizaciji i mobilizaciji odbrambenih snaga (15. i 19. april 1992. godine)

... ..

DOSTAVLJENO:

Svim mjesnim zajednicama,
Izvršnom odboru,
Službi javne bezbjednosti,
Opštinskom štabu teritorijalne odbrane
Sekretarijatu za narodnu odbranu Skupštine opštine

Republika Bosna i Hercegovina
OPŠTINA GRAČANICA
Savjet za narodnu odbranu Skupštine opštine
Broj: 1/92, 15. 4. 1992. godine

Na osnovu depeše komandanta Teritorijalne odbrane Republike Bosne i Hercegovine broj 02-8-1 od 9. 4. 1992. godine, a u skladu sa procjenom stanja na teritoriji opštine Gračanica, te Zaključka Vlade Bosne i Hercegovine broj 10-65/92 od 5. 4. 1992. godine,

N a r e đ u j e m

1. U svim mjesnim zajednicama formirati krizne štabove sa zadatkom objedinjavanja aktivnosti oko zaštite vitalnih objekata, imovinske i lične sigurnosti građana opštine Gračanica.
Za provođenje zadatka odgovorni su mi predsjednici skupština mjesnih zajednica.
Zadatak izvršiti odmah!
2. Odmah izvršiti organizovanje stanovništva za zaštitu naseljenih mjesta, važnijih objekata i putnih pravaca.
Pri ovome izvršiti vlastitu procjenu najvažnijih objekata, obezbijediti ih stalnim obezbjeđenjem. Pri ovome koristiti građane koji su uključeni u jedinice teritorijalne odbrane mjesnih zajednica. Težište zaštite imati na vodovodima, trafostanicama, objektima PTT, ustanovama zdravstva, obrazovanja, kulture, istorijskim spomenicima i vjerskim objektima.
Zadatak izvršiti odmah!
3. Stanice rezervne milicije i organi javne bezbjednosti pojačat će kontrolu saobraćaja i ličnosti kao i objekata u svojoj nadležnosti u skladu sa pravilima rada i pozitivnim zakonskim propisima. Posebno će obezbijediti putne pravce Doboj - Tuzla, Gračanica - Srnice i Bušletić - Lukavica - Gračanica za nesmetano odvijanje saobraćaja.
Svu kontrolu saobraćaja preuzimaju organi javne bezbjednosti i zabranjujem da bilo koja civilna lica vrše ove zadatke.
Organi Stanice javne bezbjednosti ostvarit će punu saradnju sa kriznim štabovima po mjesnim zajednicama u zaštiti imovine građana od pojave mogućih pljački, kako druš-

tvne tako i imovine građana i energično će djelovati u sprečavanju bilo kojih vrsta kriminala.

Rukovođenje i komandovanje rezervnim stanicama milicije vrši Služba javne bezbjednosti Gračanica, te zabranjuje miješanje u rad stanice organima vlasti mjesnih zajednica.

4. Sve naoružane i nenaoružane grupe građana u mjesnim zajednicama i gadu Gračanica stavljaju se pod komandu Štaba teritorijalne odbrane opštine Gračanica.

Savjet za narodnu odbranu opštine Gračanica donijet će odgovarajuće odluke o formiranju rejonskih štabova teritorijalne odbrane Gračanica, Soko i Štaba mjesne zajednice Malešići koji će objedinjavati rukovođenje i komandovanje svih struktura samoorganizovanog stanovništva.

Svako nepoštovanje principa rukovođenja i komandovanja opštenarodnim otporom smatrat će se paravojnim organizovanjem protivnim proklamovanim ciljevima države Bosne i Hercegovine o izbjegavanju građanskog rata kao i ugrožavanje njenog ustavnog poretka. Organe Opštinskog štaba Teritorijalne odbrane staviti u prvi stepen pripravnosti (mirnodopski sastav) sa stalnim dežurstvom u organima rukovođenja i komandovanja. Prostorne jedinice teritorijalne odbrane pripremiti za mobilizaciju u cilju djelovanja u vanrednim prilikama i ratu.

Za izvršenje zadatka odgovoran mi je komandant teritorijalne odbrane opštine i predsjednici mjesnih zajednica.

5. Izvršni odbor Skupštine opštine u skladu sa ratnim planovima poduzet će mjere za prelazak rada organa vlasti po radnoj obavezi sa dežurstvom u Skupštini opštine i kriznim štabovima mjesnih zajednica.

U Sekretarijatu za narodnu odbranu izvršiti odmah sve zahtjeve o popuni jedinica teritorijalne odbrane i stanica rezervne milicije u skladu sa zahtjevima organa Opštinskog štaba teritorijalne odbrane i Službe javne bezbjednosti. Prioritet popune imaju:

- stanice rezervne milicije,
- jedinice teritorijalne odbrane prostornih struktura,
- rejonski štabovi i štabovi teritorijalne odbrane mjesnih zajednica,
- specijalizovane jedinice civilne zaštite,
- jedinice teritorijalne odbrane mjesnih zajednica,
- jedinice civilne zaštite opšte namjene.

6. Štab civilne zaštite Skupštine opštine Gračanica poduzet će mjere na pripremi stanovništva za eventualnu evakuaciju, sklanjanje i zbrinjavanje. Mjere predvidjeti posebno za grad i veće mjesne zajednice.

Odgovorom komandant Štaba civilne zaštite.

Izvjешtavanje započeti svakog dana u 08.00 časova, 14.00 časova do 00.00 časova – redovno, a vanredno po potrebi. Izvjешtavanje vršiti na sljedeći telefon: Opštinski Krizni štab 787-717. Dežurstva Službe javne bezbjednosti i Opštinskog štaba teritorijalne odbrane organizovat će se linijama rukovođenja i komandovanja.

O realizaciji naređenja obavještavati Krizni štab po tačkama pismeno, najkasnije za 8 časova.

Predsjednik Kriznog štaba opštine Gračanica
Hazim Vikalo

Republika Bosna i Hercegovina
OPŠTINA GRAČANICA
Savjet za narodnu odbranu
br. 2/92, 19. 4. 1992.

Na osnovu Odluke Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju neposredne ratne opasnosti, a u skladu sa procjenom ugroženosti opštine Gračanica,

N a r e đ u j e m :

1. Izvršiti mobilizaciju ratnih sastava TO opštine Gračanica, i to:
 - Opštinskog štaba TO mirnodopski sastav u cjelosti i staviti ga u funkciju od 0 – do 24.00 časova,
 - Dobrovoljačke jedinice MZ prema procjeni k-danta i načelnika SJB radi pretpočinjavanja SJB Gračanica.

Zadatak:

- Izvršiti pripremu i organizaciju jedinica za zaštitu imovinske i lične sigurnosti građana i teritorije opštine, u kom cilju izvršiti zadatke iz naređenja str. pov. broj: 1/92 Savjeta za narednu odbranu Skupštine opštine Gračanica.
- Odobrava se izuzimanje MTS iz popisa prema ocjeni komandanta OpŠTO.

2. Izvršiti mobilizaciju u SJB i u rezervnim stanicama milicije opštine Gračanica.

Zadatak:

- Izvršiti smotru jedinica,
- pojačati kontrolu i obezbjeđenje saobraćaja, ličnosti i vitalnih objekata,
- zaštititi imovinsku i ličnu sigurnost građana.
- uspostaviti ratnu lokaciju OSUP Gračanica,
- provesti radnu obavezu u SJB Gračanica,
- uvesti stalni rad za aktivni sastav milicije i manevarske jedinice milicije na ratnoj i mirnodopskoj lokaciji,
- uvesti pojačan rad u suzbijanju svih oblika kriminaliteta,
- organizovati zatvor,
- na opštinskim štabovima TO i CZ usaglasiti mjere i postupke međusobne koordinacije i saradnje u obezbjeđenju naseljenih mjesta, grada, vitalnih objekata i organa vlasti,
- manevarska jedinica milicije u gotovosti sa borbu protiv diverzanske-terorističkih grupa.

Za izvršenje zadataka odobrava se povećanje rezervnog sastava milicije prema procjeni načelnika SJB, pri čemu pripadnike milicije snabdjeti odgovarajućim potvrdama, a dužnost mogu obavljati i bez propisane uniforme.

3. Mobilisati ratno predsjedništvo SO-e i organe SO-e po radnoj obavezi.
Ratno predsjedništvo preuzima rukovođenje i komandovanje svim organizovanim strukturama odbrane opštine, i u stalnom je zasjedanju.

Organi uprave prelaze na ratnu organizaciju i sistematizaciju, kao i ratni budžet.
Organi vlasti u mjesnim zajednicama prelaze na red u ratnim uslovima.

4. Opštinski Štab civilne zaštite mobilisati u kompletnom sastavu, kao i specijalizovane jedinice i jedinice opšte namjene u gradu Gračanica.

Zadatak:

- provjeriti osposobljenost jedinica specijalizovane namjene, izmjestiti ih na ratne lokacije,
- usaglasiti sa OSUP i OpŠTO Gračanica obezbjeđenje grada od moguće diverzant-sko-terorističke djelatnosti,
- angažovati komunalnu inspekciju, komunalno preduzeće i prema procjeni odgovarajuće organizacije u zaprečavanju dijelova grada i kanalisanje saobraćaja prema odluci Predsjedništva Skupštine opštine Gračanica,
- razmotriti mjere zbrinjavanja i evakuacije stanovništva i izvršiti konkretno upoznavanje stanovništva sa postupcima u slučaju ratnih dejstava na području grada i većih naseljenih mjesta.

5. Opštinski sekretarijat za narodnu odbranu prelazi na rad od 0 - 24,00 časova.

Zadatak:

- prema naređenju 1/92 o prioritetima izvršiti popunu i saopštiti RR v/o i imaoima MTS potrebnih za oružanu borbu,
 - obezbijediti funkcionisanje Službe OiO i Centra OJO sa aktiviranjem punktova po ratnoj organizaciji i sistematizaciji. Procjenu aktiviranja izvršit će sekretar OSNO-e.
- obezbjediti funkcionisanje upravno-pravne službe u potpunosti i u vanredne dane.
pripremiti izmještanje na ratnu lokaciju organa vlasti i jedinica veze i staviti ih u funkciju.
6. Centar za informisanje, kulturu i obrazovanje izvršit će mobilizaciju po ratnoj sistematizaciji, a od ekipe novinara Radio-Gračanice oformit će informativno-propagandnu ekipu koja će funkcionisati kao biro za informisanje i na prigodan način informisati građane o događajima na opštini i šire prema procjeni.

Sa mobilizacijom otpočeti 19.04.1992. godine u 05,00 časova, a u ratno Predsjedništvo izvještaje dostavljati svako dva časa do završetka mobilizacije, a potom o provođenju naređenih aktivnosti po početku istih, u toku i po njihovom završetku.

Predsjedništvo će svojim naređenjima regulisati sve radnje i postupke u skladu sa zakonom i potrebama zaštite imovinske i lične sigurnosti građana kao i ustavnog poretka države Bosne i Hercegovine.

Predsjednik
Hazim Vikalo

Informacija o razvoju Armije RBiH na području opštine Gračanice (26. juli 1993. godine)

(Informaciju o razvoju Armije RBiH na području opštine Gračanica izrađena je u komandi Operativne grupe 2, te podnesena na razmatranje Skupštini opštine Gračanica. Dokument potpisuje Osman Puškar, komandant OG-2. Dokument prenosimo u cjelosti, a objašnjenje kratica dato je na kraju.)

Organizacija OS mart 1992. – juli 1993. godine

OpŠTO Gračanica bio je jedan od rijetkih štabova TO u državi, koji nije prekidao sa radom pred sam početak rata i imao je stalni kontinuitet u radu. U vezi s tim, preteča Armije R BiH na području opštine Gračanica je bivša TO i jedinice koje je OpŠTO razvijao u periodu mart-avgust 1992. godine, počevši od manevarskog voda OdTO; PDV, Voda VP i 5 RjŠTO kojima je bilo pokriveno područje svih mjesnih zajednica na području opštine Gračanica i slobodnih mjesnih zajednica opštine Doboj. U tom periodu OpŠTO, sa jedinicama koje je razvijao, brojao je oko 9.500 boraca (Gračanica i slobodni dio opštine Doboj) i 2.129 cijevi na opštini Gračanica i 1.156 cijevi na slobodnom dijelu opštine Doboj (zaključno sa junom 1992.), uzevši u to sve vrste oružja (lovačko, pištolji, puške itd.). U tom periodu poseban pečat organizaciji odbrane, pored OpŠTO dale su sve mjesne zajednice, Ratno predsjedništvo Skupštine opštine i pojedina preduzeća (društvena i privatna), koja su svoju imovinu stavila na raspolaganje za odbranu naroda i države. Sa potrebom vođenja ofanzivnih dejstava izvršena je rekonstrukcija TO prvo u OS R BiH, a potom u Armiju R BiH.

Juna 1992. godine formirana je 109. dobojska brigada od RjŠTO Klokotnica. Avgusta 1992. godine formirana je 111. brigada sa 5 bataljona, tada je ujedno naredbom VŠ Armije R BiH formirana Taktička grupa 2 (TG-2), koja je imala zadatak RiK 111. brigade i 109. brigade, a imala je i direktno potčinjene jedinice na opštini Gračanica: PDV, Četu vojne policije, PoBTO, namjensku proizvodnju, ratnu bolnicu i 4 RjŠTO koji su ostali kao rezervne jedinice sa znatno manjim brojem ljudi.

Neposredno poslije formiranja TG-2, tačnije u septembru 1992. godine, TG prerasta u OG-2 u čiji sastav se pridodaje i 117. brigada iz Lukavca.

Prerastanjem TO u Armiju R BiH, a nakon formiranja OG-2 dolazi do razdvajanja jedinica A i B sastava. Jedinice A sastava su bile one, koje su se stalno angažovale u borbi za odbranu, a jedinice B sastava su bili rezervni bataljoni (RjŠTO). Operativna grupa 2 u ovom periodu do danas preuzima poslove OpŠTO Gračanica, a ujedno djeluje na obezbjeđenju ratnih dejstava sve tri brigade i vrši logističko obezbjeđenje 111. brigade, što je zadatak OpŠTO. Jedinice A sastava (PDO, Četa vojne policije, Pozadinska četa, namjenska proizvodnja, ratna bolnica i 109., 11. i 117. brigada) su brojale oko 10.000 boraca, od čega je bilo naoružano oko 5.400 boraca. Jedinice B sastava (RjŠTO) brojale su 1.360 boraca, od čega je bilo naoružano oko 100 boraca.

U aprilu 1993. godine ponovo dolazi do reorganizacije jedinica OG-2, kada se ukidaju RjŠTO.

U novoj reorganizaciji formiraju se sljedeće jedinice: Komanda OG-2, sa prištapskim jedinicama, PDO, Pozadinska četa, Četa vojne policije, Ratna bolnica, namjenska proizvodnja,

Nastavni centar Doborovci, 111. brigada sa 6 bataljona i MAD, 109. brigada sa tri pb i MAB, 117. brigada sa 5 pb i MAD i OpŠTO Lukavac sa PDO i Nastavnim centrom Smoluća.

Ukupno OG-2 sa naprijed navedenim jedinicama broji 9.828 boraca, od čega u Gračanici 3.923, među njima je PDO (rezerva), od 300 boraca.

Najnovijim naređenjem Komande 2. korpusa naređeno je da se izvrši ponovno preformiranje jedinica o čemu ćete biti informisani u narednom izvještaju.

Organizacija pozadinskog obezbjeđenja od početka rata do danas

Organizujući pozadinsko obezbjeđenje na početku rata susretali smo se sa mnogo problema, od kojih su najizraženiji:

- neizvršavanje obaveza pojedinih preduzeća prema zahtjevima Sekretarijata za privredu za obezbjeđenje MTS-a za potrebe TO u ratu,

- nedostatak naoružanja, municije i MTS, intendantskih, sanitetskih i veterinarskih MTS-a,

- nesnalazjenje i nerazumijevanje pojedinaca novonastale situacije.

Iz svega gore navedenog, proizilazi da smo se našli u teškoj situaciji jer su nam sva sredstva koja smo imali za obezbjeđenje PoOb TO ostala u magacinima bivše JNA, koja je kasnije ta MTS podijelila četnicima, tako da smo se morali snalaziti na razne načine i to:

- kuhanje hrane za jedinice u MZ,

- izuzimanje starih kazana i tovarnih kuhinja i njihovo prepravljavanje i osposobljavanje za kuhanje hrane,

- formiranje jedinica od ljudstva koje je bilo naoružano ilegalno i legalno,

- obezbjeđenje sanitetskog materijala i prostora za rad ratne bolnice,

- u početku rata vršeno je izuzimanje i rekvizicija zgrada, saobraćajnih sredstava i roba na taj način što su predstavnici Armije išli i izuzimali sredstva.

Sada su stvoreni uslovi da Komanda 2. korpusa obezbjeđuje dio naoružanja, municije MTS, opreme, finansijska sredstva itd., a dio se obezbjeđuje preko opštine, dok se za namirnice snalazimo na razne načine (od kupovine do donatorstva, poreza itd.)

Najveći problemi vezani su za zahtjeve koji su podneseni Ministarstvu za odbranu oko obezbjeđenja vozila, računara itd., jer se dešava da zahtjevi stoje neriješeni duže vrijeme, a što je rezultat prije svega nespremnosti firmi i pojedinaca da ustupaju svoja sredstva za odbranu naroda i države.

Rezultati AR BiH od početka rata do danas

I pored teškoća sa kojima smo se susretali u organizaciji AR BiH, njenom obezbjeđenju, naoružavanju, održavanju morala i drugih, ipak su na ovom području zabilježeni značajni rezultati, od kojih naročito ističem:

- sačuvana je opština i naselja sa većinskim muslimanskim stanovništvom, ni jedno područje nije zauzeto od strane četnika,

- u saradnji sa MUP-om i drugim subjektima odbrane uspjeli smo eliminisati sve elemente dezorganizacije života u samom gradu. Naime, iz raspoložive dokumentacije jasno se vidi da je SDS bila planirala postaviti po gradu snajperiste, nastaviti sa izvođenjem diverzija, a

sve u cilju plašenja naroda, dezorganizacije vlasti i ukupnog života i stvaranje uslova za pad Gračanice u četničke ruke,

- oslobodili smo područja mjesnih zajednica Gornja Lohinja, Durać i Lendići, a u z/o 109. brigade uspjeli vratiti privremeno zauzeta područja s. Stanić Rijeka i Svjetliča.

Među najveće uspjehe u državi ja ubrajam odbranu Gradačca i odbranu Bosanske Posavine. I naši borci uzeli su učešće u tome. Tako je do danas na ova dva ratišta samo iz Gračanice angažovano preko 7.000 boraca i znatna materijalna sredstva. O žrtvama na tom području, upoznat ću vas kasnije. Pored tih ratišta, naši borci su bili angažovani na ratištima u Zvorniku, Dubošnici, Sarajevu, deblokadi Cerske, Svjetliče, Olova i drugim ratištima u zemlji. Dakle, uspjeli smo sačuvati ne samo sebe, nego pružiti pomoć onima, kojima je bila najpotrebnija.

Činioci od uticaja na moral boraca A R BiH

Nakon prolaska svih navedenih ratišta, te imajući godinu i po rata iza sebe, možemo konstatovati da sada imamo iskusne borce, spremne da odbrane slobodnu teritoriju, te da u dogledno vrijeme oslobode okupirane teritorije.

U cijelom proteklom periodu pripadnici A R BiH na našoj opštini su se susretali sa određenim poteškoćama koje otežavaju nesmetano funkcionisanje i upotrebu jedinica. U periodu protekle zime bio je naglašen nedostatak zimske opreme i obuča za borce, a to isto pitanje se već nameće i sada pred dolazak kišnih perioda i dolazak zime. Socijalni status je bio dosta na niskom nivou, ali moramo to konstatovati u posljednje vrijeme su povučeni potezi za njegovo poboljšanje. Međutim, imajući u vidu da je dug period blokade iza nas što dovodi do iscrpljivanja, mora se nastaviti sa iznalaženjem najefikasnijeg modusa za obezbjeđenje neophodnih sredstava za pripadnike Armije i Armiju uopšte. U tom smislu tražimo vaše razumijevanje i podršku. Ujedno to je jedini garant uspješnog finiša naše borbe. Budemo li obezbijedili jedinstvo svih segmenata društva u borbi za oslobođenje od agresora na R BiH, možemo biti sigurni u pobjedu i oslobođenje. Pripadnici Armije na ovom području teže jedinstvu Armije i naroda.

U proteklom periodu u nedostatku električne energije bio je naglašen nedostatak informisanosti. Mada unutar Armije postoje razrađeni pravci informisanja, obustavljanje rada Radio stanice Gračanica, dovodilo je do stanovitih problema. U tom pravcu još mnogo moramo uraditi kako bismo pojačali svoj informativno-propagandni rad, a da uspijemo razobličiti neprijateljsku propagandu. U tom cilju moramo svi zajednički još mnogo uraditi, stručno se osposobljavajući i tehnički unapređujući informativne službe.

Ranjene borce nastojimo što adekvatnije zbrinuti, u različitim centrima, tako da smo ih slali nakon liječenja u bolnicama u centre rehabilitacije u Kladanj i jedan broj prioriternih slučajeva je prebačen na liječenje u inostranstvo. Sa ovom vrstom zbrinjavanja boraca nastavit ćemo i u budućnosti.

Ono što zasigurno negativno i destruktivno utiče na borbeni moral i spremnost boraca za borbu je specijalni vid neprijateljskog djelovanja, a koji se ogleda u javnom vrijeđanju i omalovažavanju, pa čak i psovanju legalnih institucija sistema, te ličnosti predsjednika Predsjedništva, članova Predsjedništva, komandanta ŠVK, a da se to uopšte ne sankcioniše, što je u suprotnosti sa zakonskim normama, posebno ako se na umu ima da je sada neophodna bezrezervna podrška državnim predstavnicima i ŠVK Armije R BiH kao zastupnicima ideja naše

slobodarske borbe. Sada kada smo ipak najjedinstveniji, ukoliko želimo uspjeh, moramo zaboraviti sve subjektivne razmirice i aspiracije, te sve snage upregnuti u cilju oslobođenja R BiH. razvijati slobodarske i patriotske snage kojima će biti cilj oslobođenje cjelokupne teritorije R BiH, a boriti se protiv lokalističkih shvatanja u gledanju na odbranu.

Značajno je istaći da je saradnja sa organima vlasti na opštini bila na zavidnom nivou. Posebno je dobra saradnja ostvarena sa Ratnim predsjedništvom SO-e, Izvršnim odborom SO-e, Sekretarijatom za privredu, Odjelom ministarstva odbrane i MUP-om.

Izveštaj o gubicima boraca opštine Gračanica za period od početka rata do zaključno sa 21. 7. 1993.

Gubitak	Gubici u z/o 111. brigade	Gubici na drugim ratištima	Ukupni gubici
Nestali borci	2	3	5
Poginuli borci	76	54	130
Umrli borci	2		2
Smrtno stradali borci u saobraćajnoj nezgodi	2		2
Teže ranjeni borci	110	82	192
Lakše ranjeni	175	174	349
Samopovrijeđeni teže	1	-	-
Samopovrijeđeni lakše	2	1	3

Dalji planovi A R BiH na ovom području

U narednom periodu naši ciljevi na ovom području mogu se ogledati, prije svega, u sljedećem i prioritarno kako sam ih poredao:

Očuvanje slobodne teritorije opštine Gračanica i slobodnog dijela opštine Doboj,

Učestvovanje u svim aktivnostima koje budu vođene za očuvanje slobodnog dijela teritorija u državi,

Stvaranje uslova za normalno funkcionisanje vlasti na slobodnom području opštine,

Stvaranje uslova i pružanje pomoći na oživljavanju rada privrede i svih privrednih subjekata na području opštine,

Oslobađanje novih teritorija koje su privremeno okupirane, pod čim podrazumijevam prije svega privremeno okupirana muslimanska naselja i strateški značajne zemljišne objekte koji ugrožavaju bezbjednost ovog teritorija,

Očuvanje dosadašnjeg stepena organizacije A R BiH i njena dalja dogradnja, sa ciljem odvajanja profesionalnog dijela A R BiH od dijela koji je više vezan za svoj dom, naselje, opštinu. To je put ka stvaranju istinske vojne sile ove države.

Zahtjevi od organa vlasti u materijalnom i političkom smislu

Da bismo sve nabrojano ostvarili, potrebno je ispuniti određene uslove. U tom smislu, mi imamo moralno pravo i obavezu da od vlasti i države, kao i od naroda zahtijevamo ono što nam je neophodno da bismo uopšte egzistirali. Naši zahtjevi mogu se podijeliti na materi-

jalne, koji omogućavaju da kao dio sistema države postojimo i političke koji omogućavaju da ne dođe do dezorganizacije i rasula. Mišljenja smo da su i jedni i drugi podjednako za nas važni, a oni se ogledaju u sljedećem:

- obezbjeđenjem svih neophodnih sredstava za egzistenciju, kao što su hrana, odjeća, gorivo i sredstva za isplatu kakvih-takvih ličnih primanja, koja u narednom periodu treba popravljati. Kad ovo govorim, hoću da vas upoznam da nam je odjeća i obuća u fazi raspadanja. Sa ovim ćemo teško dočekati zimu, a šta dalje? Istina, usljed svih poteškoća s kojima se susreće država i regija, naročito blokadom puteva, teško je očekivati da se to u bližoj budućnosti može promijeniti, ali se možemo mijenjati mi u našem shvatanju organizacije za odbranu i na tom planu praktično i politički valja svugdje raditi, naročito na terenu i među borcima. A teret izdržavanja naše Armije treba da podnesemo podjednako.

- stvoriti uslove da se popravi socijalni status boraca je sada dosta teško. Na drugoj strani, naš borac u 80% slučajeva ima porodicu koju treba izdržavati. Zar to može sa platom od 3 DM, koja je uzgred rečeno neredovna, nismo još isplatili sve plate za april, i paketom u vrijednosti od oko 30 KM, koji obično kasni. Ali se zato može znatno više uraditi na komšijskoj i međuljudskoj solidarnosti. U mjesnim zajednicama se zna ko teško živi i kod koga presipa. Treba se angažovati na tom planu znatno više i na taj način pomoći i Armiji i državi. Mi jesmo mehanizam u državi koji samo troši, ali naši su životi najugroženiji, najviše je nas iz redova Armije palo za izgradnju ove države. Nismo zaradili da budemo socijalno, pored izbjeglica, najugroženiji dio društva. Mora se pronaći način da se to stanje popravi.

- da bismo mogli ratovati, moramo imati sredstva za to, prije svega, oružje i municiju. Tijelom protiv čelika se ne može. Logistiku svoje Armije dužna je najvećim dijelom obezbijediti njena država i djelimično Armija iz ratnog plijena. Naš je pak zadatak da izvršimo racionalizaciju Armije i na tome ćemo u narednom periodu raditi što više.

- pored čuvanja svojih života, vjere, časti i imanja, valja tačno definisati političke ciljeve borbe. Oni se danas mijenjaju gledajući iz perspektive međunarodne zajednice i države iz dana u dan. Moramo jasno na svakom mjestu isticati da je osnovni cilj naše borbe biološki opstanak muslimanskog i drugih naroda kojima je na srcu R BiH, a krajnji cilj je sloboda svakog čovjeka. Zato se mi borimo, a u tumačenju tih stavova potrebna nam je i vaša pomoć. Moje skromno mišljenje je da nisu nerealni. Bez njih, nažalost, nema Armije, a iz toga ne bih želio da razmišljam šta slijedi. Upravo zbog toga neophodno je jedinstvo naroda i Armije, zajednički i samoprijegoran rad svih subjekata u državi, među koje spadate i vi.

AKTUELNA vojno-politička situacija u Republici zavisi:

- od trenutne situacije i nju obrazlažem usmeno.

KOMANDANT OG-2

Osman Puškar

Izvještaj o radu Izvršnog odbora Skupštine opštine Gračanica za period maj 1992. – maj 1994.

(usvojen na sjednici Skupštine opštine Gračanica 25. 05. 1994.)

Vršeći funkciju kolegijalnog izvršnog organa Skupštine, Izvršni odbor polazi od postavki Zakona o državnoj upravi, o ostvarivanju prava, dužnosti i odgovornosti kolegijalnih izvršnih organa.

Izvršni odbor radi i odlučuje kolegijalno, na sjednicama, na način utvrđen Pravilnikom o radu Izvršnog odbora Skupštine opštine Gračanica.

Na funkciju predsjednika Izvršnog odbora opštine Gračanica došao sam 13. 5. 1992. godine, u vrijeme najžešćih ratnih dejstava koje je srpski agresor preduzimao na cijelu našu državu i kada je njen najveći dio teritorije već bio okupiran.

Kao logična posljedica tog najvećeg zla koje može da zadesi generacije, nastalo je stanje opšte panike, straha, konfuzije. Srušene su sve legalne institucije vlasti. Niko nikom nije vjerovao, a svako se svakog bojao. Opšti metež najozbiljnije je ugrožavao teritorijalnu cjelinu naše opštine.

U svim srpskim mjesnim zajednicama uveliko su aktivirane četničke horde pod plaštom nekada slavne JNA. U mjesnim zajednicama u kojima je živjelo muslimansko stanovništvo funkcionisali su:

- jedinice MUP-a,
- Rejonski štab i
- Štab civilne zaštite.

Bez određenog plana, bez naoružanja i bez adekvatne organizovane vojne komponente, najkraće rečeno, događaji su upravljali ljudima, a prirodna reakcija bila je želja za bijegom.

Radeći u dvojnom svojstvu, kao predsjednik Izvršnog odbora i član Ratnog predsjedništva, uticao sam na to da se najhitnije odredi cilj borbe, metode za njeno ostvarivanje i sredstva za odupiranje agresiji.

Rukovodili smo se znanjem da je u tim najkritičnijim danima najvažnije zaustaviti haos i početi vraćati povjerenje naroda u vlastite snage i vlastite sposobnosti.

Rađeno je u više osnovnih pravaca.

Prvi pravac našeg rada je bio organizacione kadrovske prirode. Dotadašnji predsjednik Izvršnog odbora je prešao na četničku stranu, čime je blokiran rad Izvršnog odbora i trebalo je, prije svega, izvršiti njegovu konsolidaciju. Zbog toga se Izvršni odbor u svom ratnom sastavu odmah po konstituisanju našao u poziciji da organizuje ili učestvuje u organizovanju i obezbjeđenju funkcionisanja izvršne vlasti bez odgovarajućih kadrova, tako da su u početnom periodu neposredno iz Izvršnog odbora vršene i mnoge funkcije organa uprave, uz korištenje po radnoj obavezi raspoloživih kadrova iz privrede. Imajući u vidu činjenicu da se bitke dobivaju na ratištima, a rat u pozadini, Izvršni odbor je uložio sve napore na oživljavanju:

- proizvodnje (gdje smo najveću pažnju posvetili namjenskoj proizvodnji i obezbjeđivali joj potreban inventar i repromaterijal, koristeći iskustvo i sposobnost prije svega radnika "Feringa", a potom i drugih),

- trgovine i prometa, kao i poljoprivrede, tog veoma važnog faktora za ishranu pripadnika Armije i stanovništva.

U tom dijelu formirani su krizni štabovi u svim mjesnim zajednicama, koji su radili kontinuirano na organizovanju sjetve i žetve, otkupu pojedinih poljoprivrednih artikala, inicirana je obrada napuštenog zemljišta, prihvatu i smještaju izbjeglica i niz drugih aktivnosti koje su obezbjeđivale uspješnije sprovođenje cilja – odbrane od agresije, koristeći vlastite snage civilne zaštite i drugih vidova organizovanog rada. U organizacionom pravcu nastojali smo vršiti povezivanje sa svim slobodnim teritorijama opštine Doboj i cijele regije Tuzla.

Formirane su razne sekcije za transport i snabdijevanje. Radi lakšeg praćenja stanja i vođenja brigu o cjelokupnom stanovništvu, a prije svega o porodicama pripadnika Armije RBiH, Izvršni odbor je formirao Fond za materijalno zbrinjavanje porodica pripadnika Armije RBiH, u šta su učešće dale sve privredne organizacije, kao i Fonda za materijalno zbrinjavanje radnika koji su izgubili posao radeći na okupiranim područjima i drugim republikama bivše Jugoslavije.

Izuzetno značajan zadatak je bio na uspostavljanju sistema infrastrukture:

- izgrađeni su brojni novi putni pravci,
- uspostavljen sistem RTV,
- izgrađena nova PTT trasa za Tuzlu i novi dalekovod, te trafostanica 35/10 m za snabdijevanje električnom energijom.

U burnim zbivanjima nismo zapostavili ni oblast kulture, zdravstva, školstva. Pomagali smo u izdavanju dviju zbirki pjesama, muzičke kasete, pozorišne predstave "Vrijeme obmane", knjige "San je bio ljepši" i dr. Inicirali smo osnivanje novina "Biljeg vremena", a u nadi jačanja duhovnosti našeg naroda. Sve što je agresor rušio, nastojali smo svojim aktivnostima u najkraćem roku vratiti u funkciju. Tu prije svega mislimo na RTV – Centar za kulturu i informisanje, sistem PTT, elektroenergetski sistem itd. razbijajući, prije svega, informativnu blokadu i šireći istinu o stradanjima našeg naroda.

Drugi pravac je psihološke prirode. Kroz zaustavljanje masovnog odlaska stanovništva, zaprečavanja mogućih pravaca nadiranja agresora i razgovorima sa ljudima gdje se govorilo, prije svega, o ciljevima agresora i našim mogućnostima da mu se odupremo, najznačajnija psihološka pobjeda je poraz agresora u Tuzli 15.05.1992. godine, što za nas predstavlja jedan od ključnih datuma za opstanak RBiH. Prvi puta se desilo da se jedna opština odbrani od agresora i to opština koja je na svom području imala smještenu kasarnu sa najviše vojnika i opreme u Republici. Ovdje treba istaći i uspješne akcije u Kalesiji u tim danima i prvi izlazak naše jedinice u Zvornik.

Treći pravac našeg angažovanja je bio vojni. Izvršni odbor je, prije svega, nastojao putem Sekretarijata za odbranu ustrojiti novu kartoteku, unošenje ratnih rasporeda, kao i utvrđivanje broja vojnih obveznika, preko akcija obuke cijelog sposobnog stanovništva, stvoriti adekvatnu vojnu formaciju za odbranu od agresije i tačnu evidenciju o svemu tome, te utvrđivanje radnih obaveza po potrebi. U svemu tome na prvo mjesto smo stavili namjensku proizvodnju, čija se opravdanost pokazala odmah 19. i 25. maja našim odgovorom na granatiranje, čime smo, prije svega, vratili povjerenje u naš sistem i naše snage, stvarajući uslove i veliku mogućnost da se odbranimo od agresije.

Jedan od najsloženijih zadataka koji smo imali pred sobom je organizovanje prelaska sa mirnodopskog načina rada i privređivanja na ratni kolosijek. Organizovano su dislocirani

proizvodni kapaciteti i stvarane ostale nužne pretpostavke za početak proizvodnje na novim lokacijama.

Snabdijevanje stanovništva i vojske svim robama je preduslov uspješne odbrane. U tom cilju odmah smo mobilisali svu robu i sva finansijska sredstva, vozila različite tonaže i obezbjeđivali transport i snabdijevanje, putem organizovanih konvoja, osnovnim životnim namirnicama, MTS-om i opremom za vojsku. Organizovano snabdijevanje oružjem, municijom i drugim sredstvima prvobitno je vršeno preko pomoćnika komandanta i punkta u Slavonskom Brodu, kao i preko direktora preduzeća "Gračanica" u Zagrebu, kojeg smo formirali odmah. Formiranjem tog preduzeća stvorili smo mogućnost saradnje naše opštine sa svim zaposlenim u inostranstvu, kao i prihvata izbjeglih lica sa područja naše opštine. Ne smijemo zaboraviti ni doprinos u svemu tome i predstavnika humanitarnih organizacija u Zagrebu, koji su, takođe, uspješno organizovali snabdijevanje vojske i stanovništva.

Sekretarijat za privredu formiran je odlukom Ratnog predsjedništva u avgustu mjesecu 1992. godine. Osnovni cilj formiranja ovog Sekretarijata jeste organizovanje logistike za podmirenje potreba Armije i stanovništva, te pružanje svih oblika pomoći i usmjeravanja privrednih subjekata u ratnim uslovima.

U okviru Sekretarijata formirane su tri cjeline:

- logistički centar,
- biro za stručne poslove,
- biro za investicije i razvoj.

U toku 1993. godine Sekretarijat za privredu je usmjerio svoju aktivnost na sljedeće:

- koordinaciju rada u snabdijevanju Armije,
- izradu programa za ublažavanje posljedica blokade u periodu juni – avgust,
- organizaciju i praćenje žetve pšenice i sakupljanje ušura,
- iniciranje izrade investicionog programa prerade voća i povrća,
- kontroli praćenja izvoza poljoprivrednih proizvoda,
- u okviru planske službe urađene su informacije i izvještaji, a radi se analiza razvijenosti mjesnih zajednica sa prijedlogom ravnomjernog razvoja,
- uključio se u razrez poreza za odbranu za II, III i IV kvartal 1993. godine,
- organizovano prikupljanje podataka za potrebe Vlade RBiH o naplati potraživanja iz inostranstva.

Brojne aktivnosti koje su bile provedene bile su u funkciji obezbjeđivanja roba i materijalnih sredstava za potrebe odbrane.

U prvom i drugom kvartalu 1993. godine snabdijevanje Armije i stanovništva je bilo relativno zadovoljavajuće. U tom periodu bili su zadovoljeni, u većoj mjeri, materijalni bilansi u hrani, gorivu i drugim materijalno-tehničkim sredstvima.

Prekid komunikacije sa Republikom Hrvatskom u aprilu mjesecu sveo je na minimum protok roba, novca i obim privredne aktivnosti, a time i snabdijevanja Armije i naroda. Zbog toga je Izvršni odbor inicirao izradu Programa za ublažavanje posljedica blokade. Na osnovu tog Programa urađeni su operativni programi svih nosilaca, sa mjerama i aktivnostima za njihovu realizaciju.

Opštinska uprava društvenih prohoda je radila na poslovima i zadacima naplate svih vrsta poreza, kao i razreza i naplati sredstava za odbranu, odnosno sredstava za potrebe finansiranja Armije RBiH. Opštinska uprava društvenih prihoda je iz svog djelokruga rada, a preko izvršnog odbora i Ratnog predsjedništva, u toku 1993. godine donosila i odluke iz oblasti poreske politike, a sve u cilju obezbjeđivanja potrebnih sredstava za finansiranje rada opštinskih organa uprave i odbrane. Naročita pažnja je posvećena saradnji sa inspekcijom SDK, funansijskom policijom i MUP-om. U sprovođenju odluka ostvarena je uska saradnja sa privrednim organizacijama, samostalnim privrednicima i mjesnim zajednicama.

Sekretarijat za poslove uprave sačinjen je od odjeljenja urbanizma, inspekcija, budžeta i računovodstva, boračko-invalidske službe, opšte uprave i uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove. U svom djelokrugu rada vršio je poslove zaštite boraca Armije RBiH, raspodjelu napuštenih stanova i napuštenog zemljišta, procjenu i evidenciju šteta nastalih ratnim dejstvima, sprovodio nadzor preko inspekcijjskih pregleda i zaštitu zakonitosti (tržišta, zaštite na radu, sanitarne inspekcije, poljoprivredne i svih drugih vidova aktivnosti).

U domenu rada Izvršnog odbora formirana je i posebna komisija za prikupljanje sredstava za odbranu, verifikaciju donatorstva, školovanje u inostranstvu itd. Prva aktivnost ove komisije bila je obilazak kriznih štabova po mjesnim zajednicama i njihovo organizovanje prikupljanja sredstava po Odluci, slanje povjerenika MZ za prikupljanje sredstava u inostranstvo, mijenjala je i pripremala nove efikasnije modele i metode naplate sredstava (prebacivanja sa kriznih štabova na savjete mjesnih zajednica).

Glavni problem u radu Izvršnog odbora i njegovom funkcionisanju predstavlja nefunkcionisanje Vlade R BiH. Nismo imali nikakvih kvalitetnih smjernica za rad Izvršnog odbora u ratu. Državni organi RBiH pokušali su da formiranjem okruga poboljšaju organizacionu strukturu vlasti u Republici. Okrug Tuzla nije ispunio očekivanja, a ni obaveze. Osnovna zadaća Okruga je bila da poveže opštine na slobodnoj teritoriji Republike u organizovanu cjelinu, kako bi, koristeći pozitivna stečena iskustva u odbrani pojedinih opština, obezbijedio jedinstven sistem odbrane od agresije. Taj cilj nije ostvaren, barem ne u potrebnoj mjeri. Ističem samo da nam je to uticalo na kvalitet rada, a za ocjenu rada Okruga nisam pozvan da pišem. Drugi problem koji je uticao na efikasnost rada Izvršnog odbora je široko postavljen položaj i uloga Ratnog predsjedništva. Treći problem je usko stranačko previranje u vladajućoj stranci, odakle su stalno dolazili neprincipijelni prigovori na rad predsjednika i Izvršnog odbora. Zbog neadekvatnog metoda i sadržaja rada Ratnog predsjedništva došlo je do preplitanja političke, izvršne i vojne vlasti, što u budućem, dolazećem periodu, treba otkloniti.

U želji da profunkcioniše pravna država, a u nedostatku smjernica rada od strane Vlade RBiH i Okruga Tuzla, Izvršni odbor je uveo redovnu praksu koordinacije rada državnih organa, gdje su aktivno učešće uzimali predsjednici sudova, tužilaštva, rukovodioci SJB i predstavnici javnih ustanova.

Pored gore navedenog, Izvršni odbor je radio i u domenu svoje nadležnosti (izdavanje rješenja, zaključaka, odluka, naredbi, izvještaja i slično).

Predsjednik Izvršnog odbora SO Gračanica

Reuf Sokolović

Analiza rada Opštinskog štaba civilne zaštite Gračanica (za period od 08. 05. 1992. do 20. 05. 1995.)

Od početka izbijanja agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu Opštinski štab civilne zaštite je radio na osnovu programa rada, važećih zakonskih i podzakonskih akata i uputstava i naredbi nadležnih organa opštine, okruga Tuzla i Republike. Aktivnosti koje je Opštinski štab civilne zaštite organizovao i provodio mogu se grupirati u nekoliko oblasti i to:

- organizaciono kadrovska pitanja,
- opremanje, osposobljavanje i obučavanje stanovništva, organa i jedinica civilne zaštite,
- provođenja mjera zaštite i spašavanja,
- saradnja sa komandama i ustanovama Armije RBiH, Centrom za osmatranje, obavješćavanje i javljanje, organima vlasti i upravljanja i organima humanitarnih i drugih organizacija,
- rješavanje statusnih pitanja.

1. Organizaciono-kadrovska pitanja

U izvještajnom periodu vršeno je nekoliko reorganizacija struktura civilne zaštite, koje su vršene na osnovu važećih propisa, a u cilju omogućavanja kvalitetnije popune oružanih snaga. Struktura civilne zaštite u početku rata, koja je brojala oko 4.500 pripadnika je smanjena i trenutno broji 1078 pripadnika. Trenutnu popunjenost struktura civilne zaštite čini 899 pripadnika, koji su raspoređeni u: jedan Opštinski štab civilne zaštite, 18 štabova civilne zaštite u mjesnim zajednicama, 18 vodova opšte namjene, 8 odjeljenja opšte namjene, dva voda civilne zaštite specijalizovane namjene, 4 odjeljenja specijalizovane namjene, jedna stacionarna hemijska laboratorija i 177 povjerenika civilne zaštite. Raspoređenih 899 pripadnika civilne zaštite čine: 85 žena, 116 pripadnika nesposobnih za vojnu službu i 698 sposobnih vojnih obveznika i to: 34 pripadnika do 35 godina starosti, 130 pripadnika starosti od 35 do 45 godina i 534 pripadnika koji su stariji od 45 godina.

Opštinske specijalizovane jedinice civilne zaštite od početka rata do danas su maksimalno reducirane, ali jo izražen problem zadovoljavanja kvalifikacione i starosne strukture koji je naročito izražen u provođenju mjera prve medicinske pomoći, zaštite životinja i namirnica životinjskog porijekla i RHB-e zaštite.

2. Opremanje i osposobljavanje

Opremljenost opštinskih specijalizovanih jedinica i Opštinskog štaba civilne zaštite, na početku rata je bila zadovoljavajuća. Dio MTS-a i opreme su ustupljeni Armiji RBiH, ili je potrošen, ili je istekao vijek trajanja, tako da je trenutno stanje opremljenosti opštinskih specijalizovanih jedinica i Opštinskog štaba civilne zaštite 50% potrebnih količina. Organi i jedinice CZ u MZ su veoma slabo opremljeni tako da je sva oprema koja se nalazi na raspolaganju lična svojina iz popisa.

Posebno je izražen problem opremljenosti jedinice za RHB-u zaštitu iz razlogu što postojeća sredstva nisu znavljana, te im je rok upotrebe istekao. Time je sprovođenje mjera iz oblasti RHB-e zaštite praktično onemogućeno.

U izvještajnom periodu je vršeno osposobljavanje stanovništva u sprovođenju preventivnih mjera zaštite i spašavanja sa posebnim akcentom na prvu medicinsku pomoć, zaštitu od požara, zaštitu i spašavanje od neeksplozivnih ubojitih sredstava i RHB-u zaštitu. Ovim osposobljavanjem je obuhvaćeno stanovništvo koje nije obuhvaćeno obučavanjem po drugim osnovama.

3. Provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja

– Sklanjanje:

Ukupne potrebe za sklonišna mjesta su sa 55.200 ljudi, od čega po mjestu stanovanja za 51.000 ljudi, po mjestu rada za 2.200 radnika i na javnom mjestu za 2.000 ljudi.

Ukupan broj izgrađenih sklonišnih mjesta je za 54.170 ljudi od čega:

– po mjestu stanovanja za 51.000 ljudi (od toga u gradu skloništa osnovne zaštite za 2.000 ljudi, skloništa pojačane zaštite za 200 ljudi i skloništa dopunske zaštite za 12.600 ljudi, a u seoskim naseljima skloništa dopunske zaštite za 36.200 ljudi).

– po mjestu rada je osposobljeno 1.170 sklonišnih mjesta, od čega su skloništa osnovne zaštite za 500 ljudi, skloništa pojačane zaštite za 100 ljudi i skloništa dopunske zaštite 570 ljudi.

– po osnovu javnog mjesta osposobljeno je sklonišnih mjesta ta 2.000 ljudi i to: skloništa osnovne zaštite za 1.100 ljudi, skloništa pojačane zaštite za 100 ljudi i skloništa dopunske zaštite za 800 ljudi.

Od ukupnog broja skloništa dopunske zaštite osposobljeno je 4.706 podrumskih prostorija i izgrađeno jo 68 zemunica i rovovskih skloništa.

Od početka agresije na BiH aktivnosti civilne zaštite su se bazirale na čišćenju, uređenju, dezinfekciji, dezinsekciji i deratizaciji, kao i zaštiti otvora na skloništima. U toku 1993. godine došlo je do zaposjedanja jednog broja prostora za sklanjanje po osnovi javnog mjesta za potrebe skladištenja namirnica i druge namjene, pa su se pojavile teškoće sklanjanju ljudi, pa su se pojavile teškoće u sklanjanju ljudi u uslovima masovnijeg okupljanja građana u gradu. Upornim radom OpŠCZ i saradnjom sa organima vlasti najveći dio sklonišnih mjesta je osposobljen i vraćen u prvobitnu funkciju. U toku su aktivnosti preduzeća na obezbjeđivanju sklonišnih mjesta za radnike, koji do sada nisu bili angažovani po RO, javna skloništa u gradu su obilježena propisanim oznakama i strelicama.

Tokom rata potrebe za sklanjanjem su bile stalne i mjera je u svim situacijama provedena pravovremeno i uspješno. Na ovim poslovima pored građana bili su angažovani štabovi, povjerenici i jedinice civilne zaštite.

– Evakuacija

U toku 1992. godine sa područja Opštine Gračanica u organizaciji OpŠCZ je izvršena evakuacija oko 7.000 ljudi na područje Republike Hrvatske i drugih dijelova zapadnih zemalja, dok je na teritoriji opštine na manje ugrožena područja evakuisano oko 15.300 lica, 3.516 grla sitne i krupne stoke i oko 11.000 peradi. Po izbijanju agresije na RBiH područje

opštine Gračanica je napustilo 2.200 stanovnika srpske nacionalnosti. Izvršena je evakuacija materijalnih dobara, mašina i opreme, postrojenja iz preduzeća koja se nalaze u industrijskoj zoni grada (D.P. "Fortuna", D.D. "Jadrina", M.P. "Olimp", D.P. "Ozrenka", D.C. Gračanica i dr.) na manje ugrožena područja. Na izmještanju ovih sredstava angažovani su pripadnici Civilne zaštite u preduzećima i radnici iz radne obaveze. Na osnovu Naredbe Izvršnog odbora izvršena je evakuacija materijalnih dobara, životinja i namirnica životinjskog porijekla i bilja i biljnih proizvoda sa oslobođenih dijelova opštine. U periodu od juna do kraja avgusta 1992. godine izvršen je prihvati i zbrinjavanje, a potom i evakuacija prognanog stanovništva iz područja Sanski Most i Kozarac, oko 6.000 ljudi na područje Republike Hrvatske.

Promjenom vojne situacije donesene su nove procjene po kojima evakuacija nije planirana.

– Zbrinjavanje ugroženih i nastradalih

Na području opštine tokom rata Opštinski štab civilne zaštite je bio angažovan na poslovima prihvatanja i zbrinjavanja izbjeglih i prognanih lica sa privremeno zaposjednutih teritorija i to: Kozarca, Sanskog Mosta, Prijedora, Doboja, Srebrenice, Vlasenice i Zvornika. Procjenjuje se da je do sada na teritoriji Opštine zbrinuto oko 60.000 izbjeglih i raseljenih lica. U toku 1993. godine na području opštine boravilo je oko 7.500 izbjeglih i raseljenih lica iz istočne Bosne, s područja Doboja i drugih opština, koje su smještene u kolektivne centre, napuštene kuće i stanove, kod rodbine i poznanika. Pored iseljenih i prognanih lica sa područja drugih opština, oko 10.000 domicilnog stanovništva je iz zona neposrednih ratnih dejstava zbrinuto na sigurnijim mjestima na području opštine. Pored Opštinskog štaba Civilne zaštite na ovim poslovima su bili angažovani opštinski štab za izbjeglice, Centar za socijalni rad, Sekretarijat za poslove uprave i drugi organi. U okviru izvršavanja ovih aktivnosti izdato je u 1993. godini 1.029 rješenja za privremeni smještaj u prazne kuće i stanove. U funkciju je stavljeno 5 kolektivnih centara za smještaj prognanih i izbjeglih lica, aktiviran rad narodne kuhinje sa oko 2.800 obroka dnevno. Za sva domaćinstva koja nisu bila u kolektivnim smještajima, a koja se nisu hranila u javnoj kuhinji, bili su obezbijeđeni paketi namirnica. U organizaciji civilne zaštite obezbjeđivane su potrebne količine drveta (3.000 m³).

Formiranjem Opštinskog štaba za izbjeglice, a kasnije i Sekretarijata za izbjegla i raseljena lica smanjene su aktivnosti OpŠCZ na zbrinjavanju izbjeglih i raseljenih lica. Trenutno se vode aktivnosti na popisu izbjeglih lica, gdje je ispunjeno 5.058 ličnih kartona, kojom prilikom je utrošeno 845 rudnih sati.

Pored tih zadataka zbrinuto je 1.800 porodica tako što su im popravljeni granatiranjem oštećeni objekti.

– Zaštita i spašavanje od rušenja

U izvještajnom periodu od neprijateljskih borbenih dejstava potpuno je uništeno 75, a djelimično oštećeno oko 5.160 objekata. Oštećeno je oko 45 kilometara dalekovoda, 100 kilometara niskonaponske mreže, 40 kilometara PTT mreže i dio vodovodne i kanalizacione mreže. Na saniranju posljedica od ratnih dejstava su angažovani vlasnici, jedinice civilne zaštite opšte namjene, jedinice civilne zaštite specijalizovane namjene, službe redovnih djelatnosti i građani. Do sada je sanirano i zaštićeno od štetnog djelovanja padavina 4.800 objekata. Na izvršenju ovih zadataka utrošeno je 240.000 radnih sati.

– Zamračivanje

Izbijanjem rata na području opštine pristupilo se provođenju mjera zamračivanja, koja se provodi u 16 mjesnih zajednica sa oko 11.000 kuća ili stanova, 500 privrednih, prosvjetnih, zdravstvenih uslužnih i drugih objekata. U naseljenim mjestima zamračuje se oko 20.000 vanjskih izvora svjetlosti i oko 210.000 m² svjetlosnih otvora. Zamračivanje se provodi zasjenjivanjem svjetlosnih otvora, snižavanjem napona i postavljanjem svjetiljki sa slabom jačinom. Snage za provođenje mjere zamračivanja su sve organizovane strukture odbrane, kao i svi radni ljudi i građani u djelokrugu svog rada i djelovanja. Obezbjedeći su materijalni i kadrovski uslovi sa uspješno provođenje zadataka iz ove oblasti. Kontrolu provođenja mjere zamračivanja vrše štabovi, povjerenici civilne zaštite i organi MUP-a.

– Zaštita od požara

U provođenju mjere zaštite od požara angažovani su radni ljudi i građani, jedinice i organi civilne zaštite i specijalizovana jedinica za zaštitu od požara.

Jedinica za zaštitu od požara se od 16. 04. 1992. godine nalazi u mobilnom stanju. Od prvobitne formacije – četa za zaštitu od požara, jedinica je reducirana na formaciju voda civilne zaštite specijalizovane namjene, koja trenutno broji 26 pripadnika. U toku ratnih dejstava jedinica je angažovana na 72 intervencije od kojih je 16 bilo izazvano neprijateljskim borbennim dejstvima. U intervencijama na gašenju požara ukupno je angažovano 360 vatrogasaca i 30 građana, kojom prilikom je utrošeno 400 radnih sati, a za gašenje su korištena raspoloživa sredstva i oprema. Za vrijeme intervencija nije bilo slučajeva pogibije, ranjavanja vatrogasaca niti oštećenja MTS-a. I pored ovih aktivnosti jedinica je bila angažovana i na druge poslove od kojih se posebno ističu snabdijevanje potrebnom količinom vode za pripadnike Armije BiH, kada je obezbjeđeno 960.000 litara vode, za potrebe izbjeglica na području opštine oko 520.000 litara, pranje gradskih ulica i dr. Na ovim poslovima je angažovano 264 vatrogasca, u kojima je utrošeno oko 450 radnih sati.

Jedinica je bila angažovana i na provođenje aktivnosti kao što su: obuka pripadnika jedinice, radnika i pripadnika oružanih snaga, servisiranje aparata za gašenje početnih požara, akcija na spašavanju od poplava i dr. Požarom u toku rata potpuno je uništeno 15, a djelimično oštećeno 75 objekata. Permanentno se provodi obuka građana iz oblasti zaštite od požara, obuku je prošlo 8160 polaznika. Jedinice i organi civilne zaštite su prošli obuku prilikom provođenja nastavnog plana i programa obuke. Snage za provođenje ove mjere su osposobljene i mogu izvršavati sve zadatke iz ove oblasti.

– Zaštita i spašavanje od NUS-a

Od početka agresije na područje opštine Gračanica je palo oko 25.000 projektila različitih kalibara. Od toga do sada je evidentirano 362 neeksplodiranih ubojnih sredstava. Od tog broja 10 projektila nije uklonjeno iz bezbjednosnih i drugih razloga. Svi uklonjeni projektili se uskladištavaju u magazin za NUS, a odatle se povremeno uništavaju. Od Armije RBiH preuzet je 471 neispravan projektil, a iz pogona namjenske proizvodnje 45 projektila i 200 različitih upaljača. Do sada je uništeno 625 neeksplodiranih ubojnih sredstava, predate Armiji RBiH 105 i predato u namjensku proizvodnju 27 projektila. Sve poslove na zaštiti i spašavanju od neeksplodiranih ubojnih sredstava obavlja odjeljenje specijalizovane namjene koje broji 8 pripadnika, koji su osposobljeni za obavljanje ovih poslova, a što se pokazalo u

dosadašnjem radu. Obavljajući ove poslove nije bilo poginulih niti ranjenih pripadnika jedinice i nije bilo šteta pričinjenih izvršavanjem zadataka. Osim navedenih poslova jedinica se povremene angažuje na pregledu neispravnih ubojnih sredstava u magacinima Armije RBiH. Od početka rata jedinica je angažovana na poslovima zaštite od NUS-a i na području opštine Doboj-Istok. Na osnovu ovoga se može konstatovati da se mjera zaštite i spašavanja od NUS-a provodi kvalitetno i uspješno.

– RHB zaštita

U toku rata nije bilo upotrebe hemijskih sredstava. Imajući u vidu da u opštini Gračanica nema skloništa koja mogu pružiti adekvatnu zaštitu od RHB sredstava, da se sklanjanje provodi u za te namjene adaptirane objekte, da nema dovoljno standardnih sredstava za ličnu i uzajamnu zaštitu, mjera RHB zaštite se planira provoditi priručnim improvizovanim sredstvima. Od početka rata do danas kontinuirano se provodi obuka stanovništva za provođenje preventivnih i operativnih mjera RHB zaštite. Obuku je pohađalo 8.160 polaznika. Odlukom o organizovanju CZ na opštini obrazovana je specijalizovana jedinica za RHB zaštitu formacije odjeljenja i stacionarna hemijska laboratorija. Popunjenost odgovarajućim kadrovima, opremljenost i obučenost ove jedinice nije zadovoljavajuća i ona nije u stanju izvršavati kompleksnije zadatke u slučaju masovnije upotrebe hemijskih i drugih sredstava za masovno uništavanje. Oprema sa kojom raspolaže ova jedinica je nabavljena prije rata, tako da je većem dijelu sredstava istekao rok upotrebe. Dio zaštitnih sredstava i druge opreme dat je na upotrebu jedinicama Armije RBiH.

– Zaštita bilja i biljnih proizvoda

Zaštita bilja i biljnih proizvoda vršena je u skladu sa mogućnostima. U provođenju ove mjere naročito je bio izražen nedostatak zaštitnih sredstava, tako da je provođenje ove mjere bilo otežano. Provođenje mjere uglavnom su vršili vlasnici bilja i biljnih proizvoda, ZZ "Gračanka", ZZ "Kooperativa", RJ "Šumarstvo" i organi i jedinice civilne zaštite. Suzbijanje štetočina su takođe vršili vlasnici zavisno od mogućnosti nabavke zaštitnih sredstava. U saradnji sa RJ "Šumarstvo" vršena je sanitarna sječa šuma i pošumljavanje. Ukupno je zasađeno 167.000 sadnica raznih šumskih vrsta, od čega je u 1993. godini zasađeno 75.000, u 1994. – 57.000 i u 1995. – 3.500 sadnica. Na ove poslove je angažovano 18 štabova CZ, 207 povjerenika civilne zaštite i 675 pripadnika. U 1994. godini je izvršena sanitarna sječa šuma u privatnom vlasništvu na oko 4.800 ha, gdje je prikupljeno oko 7.000 m³ drveta. Sanitarno uređenje šuma bez sječe izvršeno je na 18 ha, a na te poslove je angažovano 26 jedinica CZ (653 pripadnika) i 18 radnih jedinica (oko 500 pripadnika). Poljoprivredni stručnjaci su putem lokalnih sredstava javnog informisanja, predavanja i ličnih kontakata davali upute građanima o potrebi i načinu prikupljanja i prerade biljnih plodova i ljekovitog i jestivog bilja i ta se aktivnost kontinuirano obavlja. Na području opštine uspješno radi pogon za konzerviranje biljnih plodova, a postoje realni kadrovski i drugi uslovi za njihovo širenje.

– Zaštita životinja i namirnica životinjskog porijekla

Opština Gračanica raspolaže slijedećim stočnim fondom: 599 konja, 6807 goveda, 1202 ovaca i 30.000 peradi. Stočni fond je ozbiljno ugrožen od ratnih dejstava, od poremećaja u uslovima uzgoja, od zaraznih bolesti. Zaštitu stočnog fonda provodi veterinarska stanica,

specijalizovana jedinica civilne zaštite, veterinarska služba u D.P. "Kokaprodukt", vlasnici stoke i građani. U toku 1993. godine štabovi civilne zaštite, jedinice i povjerenici u saradnji sa D.D. "Kokaprodukt" su izvršili vakcinaciju peradi u 18 mjesnih zajednica. Saradnja je ostvarena sa veterinarskom inspekcijom i lovačkim društvom u cilju provođenja mjera uništavanja pasa lutilica i mačaka. Jedinica za zaštitu i spašavanja životinja i namirnica životinjskog porijekla je vrlo slabo opremljena, slabo popunjena kadrovima veterinarske struke, pa se može reći da u provođenju masovnije zaštite životinja i namirnica životinjskog porijekla mjera ne bi mogla biti kvalitetno provedena.

– Asanacija terena

U izvještajnom periodu na području opštine od neprijateljskih dejstava poginulo je 443 građana, od čega je 333 pripadnika oružanih snaga, a 110 su civili, pripadnici civilne zaštite i radnici raspoređeni po radnoj obavezi. Umrlo je prirodnom smrću 9 pripadnika oružanih snaga i 1.018 civila, pripadnika civilne zaštite i drugih struktura. Sva umrla i poginula lica su identifikovana i sahranjena. Nije bilo slučajeva da se zbog ratnih dejstava nisu mogle provesti mjere asanacije. Nije bilo potreba za otvaranjem novih grobalja. Na poslovima otkrivanja, identifikacije, prikupljanja i sahranjivanja ljudskih tijela i prikupljanja i ukopavanja uginulih životinja i iznošenja po život opasnih materija, dezinfekcije, dezinsekcije, deratizacije i drugih aktivnosti na asanaciji terena angažovani su svi sposobni građani i njihova sredstva, povjerenici, štabovi i jedinice civilne zaštite, vjerske zajednice i njihovi kadrovi, preduzeća za komunalne poslove i druge stručne službe. 836 pripadnika civilne zaštite su bili angažovani na ukopavanju 325 lica, gdje je utrošeno 3.930 radnih sati. Na ukopavanju životinjskih leševa angažovano je 247 pripadnika civilne zaštite, koji su obavili ukopavanje 142 životinjska leša, kojom prilikom je utrošeno 974 radna sata. Na akcijama čišćenja životne okoline od otpadnih materija provedeno je 116 akcija, na kojima je bilo angažovano 12.693 pripadnika civilne zaštite, gdje je utrošeno 68.772 radna sata. Na ekshumaciji i pripremi za razmjenu neprijateljskih vojnika (23) angažovano je 48 pripadnika civilne zaštite, gdje je utrošeno 384 radna sata.

– Prva medicinska pomoć

Oko 954 povrijeđena građanina, oko 17.000 oboljelih od zaraznih bolesti, 1470 poginulih ili umrlih prirodnom smrću na području opštine, bili su predmet provođenja preventivnih mjera i operativnih zadataka iz oblasti prve medicinske pomoći. U toku rata specijalizovana jedinica prve medicinske pomoći je izvela 126 akcija na spašavanju ljudi od posljedica borbenih dejstava, kada je ukazala prvu medicinsku pomoć za 163 lica. Od početka rata štabovi, povjerenici i jedinice civilne zaštite su angažovani na formiranju sektorskih ambulanti u mjesnim zajednicama, gdje se za to ukazala potreba. U saradnji sa Domom zdravlja, organizacijom Crvenog krsta, jedinica je bila angažovana na pružanju prve medicinske pomoći, trijaži i prijehu izbjeglih i raseljenih lica, oko 60.000 lica koja su bila prihvatana, zbrinjavana i jedan dio evakuisan s područja opštine. U organizaciji OpŠCZ u 1992., 1993. i dijelom i 1994. godini, a kasnije u organizaciji Crvenog krsta pripadnici civilne zaštite su bili angažovani na organizaciji akcija dobrovoljnih davalaca krvi. U toku rata na području opštine je provedena 153 akcija prikupljanja krvi kojom je prikupljeno 1805,5 litara krvi, a na akcije se odazvalo 5.158 davalaca. Obimne aktivnosti su provedene na zaštiti vodoopskrbnih objekata, dezinfekciji prostora za sklanjanje i pružanju prve pomoći ranjenim i oboljelim.

– Saradnja sa komandama i ustanovama Armije RBiH, Centrom za osmatranje, javljanje i obavješćavanje, organima vlasti i upravljanja i organima humanitarnih i drugih organizacija

Široka i konkretna saradnja ostvarena je sa organima vlasti opštine Gračanica na planu angažovanja organa i jedinica civilne zaštite na raznim evidencijama, provođenju proletne i jesenje sjetve, obavljanju komunalnih i drugih aktivnosti, rješavanju statusnih pitanja pripadnika civilne zaštite i druga pitanja. Zahvaljujući tome u svim ovim oblastima postignuti su dobri rezultati.

Za potrebe Armije RBiH vršeno je uređivanje linija odbrane, izrada zaklona, obezbjeđenje ogrevnog drveta, prikupljanje namirnica, novčanih sredstava, odjeće, obuće i slične aktivnosti. Na uređivanju linija odbrane angažovano je 9.428 pripadnika civilne zaštite, utrošeno je 134.163 radna sata, iskopano je 96.717 m tranšeja i urađeno 1.169 zemunica. Za pripadnike Oružanih snaga odsječeno je 17.997 m³ ogrevnog drvo, gdje je bilo angažovano 8.290 pripadnika civilne zaštite na čemu je utrošeno 71.604 radna sata.

Pored navedenih aktivnosti saradnja sa Armijom se ostvaruje i na ustupanju sredstava civilne zaštite koja mogu korisnije poslužiti za potrebe Armije.

U organizaciji OpŠCZ izvršena je u 1995. godine sjetva poljoprivrednim kulturama 20 dunuma zemljišta sa potrebe Armije. U akciji je angažovano 25 pripadnika civilne zaštite, 8 traktora, gdje je utrošeno oko 600 radnih sati. Pored ovih aktivnosti izvršena je obuka jednog dijela pripadnika oružanih snaga iz oblasti zaštite od požara. Povremeno se u organizaciji OpŠCZ organizuju akcije na prikupljanju hrane za pripadnike OS. Do sada je prikupljeno oko 58.000 kg hrane, a na tim poslovima je bilo angažovano 285 pripadnika, gdje je utrošeno 1.425 radnih sati.

Značajna saradnja je ostvarena sa sekretarijatom za izbjegla i raseljena lica na planu zbrinjavanja, ustrojavanja evidencija, obezbjeđenju ogrevnog drveta, prikupljanju odjeće i obuće i sličnim poslovima. Tako je u izvještajnom periodu za izbjegla i raseljena lica odsječeno 1.770 m³ ogrevnog drveta, gdje je angažovano 1.258 pripadnika civilne zaštite, a utrošeno je oko 7.230 radnih sati. Prilikom posljednjeg popisa raseljenih i izbjeglih lica angažovano je 54 pripadnika civilne zaštite, gdje je utrošeno 845 radnih sati. Za izbjegla i raseljena lica prikupljeno je oko 11.000 kg hrane, angažovano 177 pripadnika, a utrošeno je 885 radnih sati.

Saradnja sa J.P. "Komus" ostvaruje se održavanjem i popravkom i izgradnjom putne mreže, čišćenjem snijega, izvođenjem akcija na čišćenju naseljenih mjesta i sl. U izvještajnom periodu na području opštine je popravljeno oko putova, a na tim poslovima je angažovano 5.846 pripadnika civilne zaštite kojom prilikom je utrošeno 88.118 radnih sati. Na čišćenju snijega organizovane su 184 akcije u kojima je učestvovalo 22.911 pripadnika civilne zaštite gdje je utrošeno 113.578 radnih sati. Organizovano je 116 akcija na čišćenju naseljenih mjesta od otpadnih materija, angažovano je 12.693 pripadnika a utrošeno 68.772 radna sata.

Saradnja sa logističkim centrom i humanitarnim organizacijama ostvaruje se preko podjele humanitarne pomoći za stanovništvo. U proteklom periodu podijeljeno je oko 2.100 tona humanitarne pomoći, a na poslovima podjele je bilo angažovano 564 pripadnika civilne zaštite, na čemu je utrošeno oko 80.000 radnih sati.

Vrlo značajna saradnja se ostvaruje sa Elektrodistribucijom. Na izgradnji elektro mreže učestvovalo je 1.715 pripadnika civilne zaštite, gdje su utrošili 32.918 radnih sati, kojom

prilikom je izgrađeno 31.070 metara dalekovoda. Na očitavanju stanja potrošene električne energije angažovano je 855 pripadniku civilne zaštite.

Za potrebe Javnog preduzeća "PTT" pripadnici civilne zaštite iskopali su 18.000 metara kanala za sa PTT mrežu. U tim akcijama učestvovalo je 5.600 pripadnika, a tom prilikom je utrošeno 21.600 radnih sati.

Saradnja sa Centrom za osmatranje i obavješćavanje se ogleda u sistemu ostvarivanja veza sa Republičkim, Okružnim i drugim organima i subjektima na teritoriji Republike BiH. Pružena je pomoć u formiranju osmatračke stanice u ljudstvu i materijalno-tehničkim sredstvima.

Pored navedenih, provođene su i druge mjere i zadaci koje se zbog manjeg obima i značaja neće posebno obrazlagati. U cjelini gledano, Opštinski štab civilne zaštite je vršio angažovanje civilne zaštite i stanovništva na realizaciji svih planiranih zadataka i zadataka koji su bili aktuelni i svi su oni provedeni pravovremeno i uspješno.

5. Rješavanje statusnih pitanja pripadnika civilne zaštite

Rješavanju statusnih pitanja pripadnika civilne zaštite posvećena je posebna pažnja. Na ovom planu nisu postignuti zadovoljavajući rezultati. Iako je opštinski štab civilne zaštite redovno upoznao opštinske, okružne i republičke organe o nekim neriješenim pitanjima i predlagao mjere, dosta važnih pitanja je ostalo neriješeno. Među važnija pitanja spada: tretman civilne zaštite kao komponente sistema odbrane, donošenje stavova, odluka i naredbi o upotrebi civilne zaštite za zadatke i aktivnosti koji nisu u njenoj nadležnosti, materijalno stimulisanje mobilisanih pripadnika, pripadnika koji se angažuju povremeno i koji se drže u pripravnosti, ostvarivanje zdravstvene zaštite pripadnika i njihovih porodica i druga pitanja.

Iako su mnoga od ovih pitanja normativno regulisana, nužno je ustanoviti mehanizme da se to u praksi provede i u tom pravcu se više očekuje od republičkih i okružnih organa civilne zaštite i organa vlasti.

KOMANDANT OpŠCZ

Tajib Kamarić

PODACI O ŠTETAMA NASTALIM NA MOTORNIM VOZILIMA NA
PODRUČJU OPŠTINE GRAČANICA

DO 15.02.'93 GODINE PRIDAVIENO JE 173 MOTORNH VOZILA
/PUTNIČKIH, TERETNI, AUTOBUSA, TRAKTORA, MOTOKULTIVATOR /
OD TOGA JE OBRADENO 153 ŠTETE.

- PODACI O ŠTETAMA NASTALIM NA RADNIM MAŠINAMA I OSTALOJ
OPREMI KAO I SREDSTVIMA ZA RAD.

DO 15.02. '93 GODINE PRIDAVIENO JE 16 SUBJEKATA ODNOŠNO
FIRMI, KAKO DRUŠTVENOG TAKO I PRIVATNOG SEKTORA TE SU
ISTE SVE OBRADENE.

- PODACI O ŠTETAMA NASTALIM NA POLJOPRIVREDI OPŠTINE GRAČANICA
DO 15.02. '93 GOD. PRIDAVIENO JE 838 ŠTETA I SVE SU OBRADENE
BROJ ŠTETA ĆE SE POVEĆATI KADA BUDU POPISANE ŠTETE U
MIZIČINI, D. ORAHOVICI, D. LOHINI, LUKAVICI.

- PODACI O ŠTETAMA NASTALIM NA STOČNOM FONDU.

DO 15.02. '93 GOD. PRIDAVIENO JE 17 SUBJEKATA OD TOGA JE
OBRADENO 17.

GRANATIRANEM JE UBIJENO: OVACA 9; KRAVA 8; ZAGNJE 1;
PIJAD 14123; KOZA 1; JARAC 1; PAUN 1;
KOBILA 1; JUNICA 1; ZARE 2; KONJ 1

PREDSTEDNIK KOMISIJE:

BRČIĆ ING. AZIZ

Izvrještaj o ratnim štetama do 15. 2. 1993. godine (Opštinska komisija za procjenu ratnih šteta)

PREGLED PODATAKA O ŠTETAMA NASTALIH GRANATIRANJEM NA PODRUČJU OPŠTINE "GRAČANICA" - NA GRAĐEVINSKIM OBJEKTIMA -													
REDNI BROJ	PODRUČJE: MJEŠNA ZAJEDNICA /	VEŠTA OBJEKTA					VEŠTA OŠTEĆENJA						PRIMJEDBA
		INDIVIDU ALNI	POSRE DNI	KULTURNI VJERSKI	STANOVNI	JAVNI	EKONOMSKI	ZA RUŠENJE	KROV	POSIVI ZID	STROPNA PLOŠA	FASADA	
1.	GRAČANICA	1226	187	7	292	21	95	22	845	189	63	1697	
2.	MALEŠIĆI	110	1	1	-	1	1	1	39	3	2	110	
3.	STJER. POLJE	130	6	-	-	-	1	3	86	26	2	123	
4.	PRIBAVA	95	-	-	-	-	3	-	40	18	7	86	
5.	D. LOHINJA	13	-	1	-	-	-	1	10	7	2	11	
6.	D. ORAHOVICA	31	-	-	1	2	-	-	13	3	1	31	
7.	MIRIČINA	43	-	-	1	-	1	5	23	8	2	37	
8.	SOKO	90	-	1	-	-	-	-	15	-	-	90	
9.	DOBOROVCI	12	-	-	-	-	-	-	2	1	-	12	
10.	PRJEKO BRDO	4	2	1	-	-	-	-	3	1	-	5	
11.	BABIĆI	26	-	-	1	1	1	-	12	4	1	26	
12.	ŠKAHOVICA	13	-	-	-	-	1	-	6	1	-	14	
13.	PAŠALIĆI	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
14.	LUKAVICA	69	8	4	12	3	5	2	54	28	9	95	
	/UKUPNO/	Σ 1863	200	19	267	28	68	34	1146	285	89	2298	

NAPOМЕНА: DO 15.02.'93 GOD. PRIJAVLJENO JE 2633 OŠTEĆENIH OBJEKATA. KONKRETNO JE OBJAVLJENO 2475 OBJEKATA I ISTI KOMPLET OBRADILA. ZBOG STALNOG GRANATIRANJA OPŠTINE GRAČANICA BEOJ ŠTETA JE STALNO U PORASTU. NAKSNE ZADENICA: MIRIČINA, D. ORAHOVICA, D. LOHINJA, LUKAVICA, PRJEKO BRDO, DIO OBJEKATA SE NALAZI NEPOREDBENO U BOLNJIVOM STANJU, TE ISTIM JE VEĆA TEŽAK PRILAZ. TE SE ISTI NISU MOGLI POPISATI Njihovim popisom pomećati će sebroj i broj šteta.

Izveštaj o ratnim štetama do 15. 2. 1993. godine (Opštinska komisija za procjenu ratnih šteta)

